

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Токар А.О., студ.

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. **О.П. Близнюк**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Під структурою капіталу підприємства розуміють співвідношення між власним і позиковим капіталом. Власний і позиковий капітал мають певну відмінність, яка впливає з різних рівнів їх дохідності та ризику для власників цього капіталу. Оцінка та порівняння вартості різних елементів капіталу дають можливість сформувати його оптимальну структуру.

Питання оптимізації структури капіталу підприємств із метою мінімізації його середньозваженої вартості, максимізації рентабельності активів і власного капіталу, підвищення ринкової вартості підприємств та ефективності їх фінансово-господарської діяльності залишаються актуальними й вимагають подальшого дослідження.

Теоретичні та методичні аспекти оптимізації структури капіталу підприємств із метою мінімізації його вартості, максимізації рентабельності та ринкової вартості корпорацій досліджували у своїх працях такі зарубіжні та вітчизняні вчені-економісти: І.А. Бланк, В.В. Бочгаров, Р. Брейлі, Ю. Брігхем, Л. Гапенський, М.В. Грідчина, В.В. Ковальов, С. Майерс, Н. Майлуф, Г. Марковиць, М. Міллер, Ф. Модільяні, С. Росс, Є.С. Стоянова, Дж. Тобін, У. Шарп та ін.

Різні теорії щодо формування оптимальної структури капіталу підприємств розроблялися одночасно з теоріями ринкової вартості та середньозваженої вартості капіталу підприємств. Цей зв'язок базується на таких залежностях: мінімізація середньозваженої вартості капіталу сприяє максимальній ринковій вартості підприємства та одночасно оптимізації структури капіталу.

Концепція ціни капіталу підприємства являє собою одну із базових в теорії капіталу, яка ґрунтується на таких залежностях: мінімізація середньозваженої вартості капіталу сприяє максимальній ринковій вартості підприємства та одночасно оптимізації структури капіталу.

Вартість капіталу використовується як вимірник дохідності поточної діяльності підприємства, базовий критерій ефективності фінансових інвестицій, механізм управління структурою капіталу, вимірювання рівня ринкової ціни підприємства.

Маючи можливість залучати фінансові ресурси з різних джерел, підприємства намагаються оптимізувати структуру капіталу таким чином, щоб зменшити його середньозважену ціну, яка є середньою платою компанії за всі джерела фінансування та визначає необхідну норму прибутку фінансово-господарської діяльності підприємства загалом. Зниження ціни капіталу супроводжується зростанням ринкової вартості підприємства, і навпаки.

Отже, в основу формування структури капіталу має бути покладено принцип підвищення ринкової вартості підприємства. Таким чином, можна зробити висновок, що оптимальною структурою капіталу вважається таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке забезпечить оптимальне поєднання ризику і дохідності для підприємства, максимізує його ринкову вартість, забезпечить високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості.

Необхідно зазначити, що фінансова стійкість та інвестиційна привабливість підприємства залежить від його фінансового потенціалу, який визначається обсягом і структурою власних, позичених та залучених фінансових ресурсів. Підвищення рівня фінансової стійкості та інвестиційної привабливості залежить від раціональності управління фінансовим потенціалом підприємства, наявності достатнього обсягу власних коштів і формування оптимальної структури капіталу, що можливе лише за умови рентабельної роботи суб'єкта підприємництва.

Таким чином, серед основних принципів, що визначають критерії оптимізації структури капіталу підприємства можна виділити такі: 1) урахування вартості різних частин капіталу (власного та позикового), що впливають на норму валового та чистого прибутку підприємства; 2) використання ефекту фінансового левериджу, тобто ефективності залучення позикового капіталу з погляду його впливу на рентабельність власного капіталу через податкову економію та перевищення валової рентабельності активів над сплатою відсотків за позиковий капітал; 3) оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації вартості власного капіталу, вартості позикового капіталу та середньозваженої вартості загального капіталу; 4) досягнення оптимального (мінімального) рівня фінансового ризику; 5) використання основних правил фінансування: «вертикального» та «горизонтального»; 6) забезпечення запасу фінансової міцності підприємства; 7) дотримання визначених рівнів ліквідності, плато- і кредитоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності підприємства тощо.